

Kako ravnamo z otrokom, ki mora na cepljenje

Navodila za matere ob cepljenju otroka

Dojenček in mali otrok je stalno v nevarnosti, da oboli za katero od kužnih bolezni; da ga **čimprej** in **čim bolje** obvarujemo, ga cepimo proti določenim nalezljivim boleznim.

Proti tuberkulozi — besežiran je novorojenček že nekaj dni po rojstvu. Če ga iz kakih vzrokov niso cepili v porodnišnici, mora biti cepljen čimprej (vsaj do 2. meseca starosti); besežiramo ga v otroškem dispanzerju Center.

Ko otrok izpolni 3 mesece in je zdrav ter se v redu razvija, ga cepimo proti davici-tetanusu (otrpnemu krču)-oslovskemu kašlju (I. inj. **Di-te-per**) in proti otroški paralizi (po žlički Polio tip I).

II. injekcijo Diteper + žličko Polio tip III dobi otrok čez 6 tednov (v starosti približno 4½—6 mesecev).

III. injekcijo Diteper + žličko Polio tip II dobi otrok ponovno čez 6 tednov (v starosti približno 7—8 mesecev).

Presledek med posameznimi cepljenji s cepivom Diteper ne sme biti krajši od 4 tednov in ne daljši od 3 mesecev. Če rok zamudimo, moramo otroka cepiti znova (in to zopet trikrat).

Presledki med posameznimi tipi cepiv proti otroški paralizi (Polio) so najmanjši 6 tednov; zgornja meja ni omejena.

Po popolnem osnovnem (bazičnem) cepljenju proti davici-tetanusu-oslovskemu kašlju in paralizi je otrok cepljen še proti kozam ali proti ošpicam — v presledku najmanj 4 tednov (v starosti 8—10 mesecev oziroma 1 leta).

Vrstni red cepljenja (zlasti starejših otrok) določi zdravnik po svoji presoji.

Vsakega otroka pregleda pred cepljenjem zdravnik, ki ugotovi njegovo zdravstveno stanje.

Reakcija po cepljenju proti davici, tetanusu (otrpnemu krču) in oslovskemu kašlju nastopi lahko v prvih 24 do 48 urah. Otrok je nerazpoložen boli ga vbodno mesto cepljenja (ki je večkrat vneto, rdeče, otrdelo in boleče) — možna je povišana temperatura. Na vbodno mesto damo za obkladek košček tkanine (gaze, robčka), ovlažen z razredčenim alkoholom; proti vročini damo dozo amidopirina, ustrezno otrokovi starosti. Damo mu več pijače (čaj, limonado) — ga prvi večer ne kopljemo, z bolečo nogo naj prvi dan manj giblje (hoja). Pogosto pa reakcij po tem cepljenju sploh ne opažamo.

* Zgornja navodila, ki jih je v zvezi s cepljenjem otrok izdal Zdravstveni dom Ljubljana za svoje področne otroške dispanzerje, utegnejo koristiti medicinskim sestram in zdravstvenim ustanovam, zato jih z dovoljenjem avtorice v celoti objavljamo. Op. ured.

Če po katerem od cepljenj (prvem, drugem ali tretjem) reagira otrok z opisanimi znaki, ni nujno, da bo reagiral enako pri drugem cepljenjih. Vsi znaki izginejo v 48 urah. Če nastopijo še kakšni drugi znaki, je nujen posvet z zdravnikom.

Po cepljenju proti otroški paralizi ni reakcij.

Cepljenje proti ošpicam in potek reakcije po cepljenju

Cepimo v podkožje na zgornjem delu leve nadlahti. Reakcije po cepljenju so razmeroma blage. Na mestu injekcije ne nastopijo nobene spremembe. Možno je, da dobi otrok 6.—14. dan po cepljenju nahod, vnete oči, kašelj. Otrok je tudi nekoliko utrujen, nerazpoložen in se mu zmanjša apetit. Pojavi se mu lahko izpuščaj po trupu in glavic. V 10—14 dneh po cepljenju je možna nizka temperatura do 38°. Otrok ni splošno prizadet. Ko je otrok cepljen, se lahko prosto giblje. Če je temperatura nad 38°, se posvetujemo z zdravnikom.

Reakcija po cepljenju koz in kako ravnamo z otrokom

1. Neposredno po cepljenju na desni nadlahti, ki mora biti povsem gola, moramo paziti, da se cepivo ne zbrše ali prenese s cepišča. Cepivo se mora posušiti na samem mestu, na zraku — zato naj otrok miruje v naročju z odkrito nadlahtjo vsaj še 15 minut po cepljenju.

2. Na dan cepljenja otroka po cepišču ne umivamo. Prav tako mu ne umivamo nadlahti od 4.—5. ali 6. dne dalje — to je od takrat, ko opazimo, da se je na cepišču naredil majhen rdeč mozoljček ali mehurček, ki je prvo znamenje, da je cepljenje uspešno in da so se kože prijele.

3. Osmi dan po cepljenju morate otroka prnesti na kontrolni pregled v dispanzer.

4. Sedmi ali osmi dan se na cepišču razvije gnojni mehurček, otrok postaja nerazpoložen, včasih dobi tudi že temperaturo in odklanja hrano.

5. Deveti, deseti ali pa tudi enajsti dan po cepljenju se gnojni mehurčki na sredini začnejo prelivati v črno krasto, okolica postane vnetno rdeča, otekla in boleča. Temperatura se dvigne (včasih tudi čez 39° C). Otrok je več ali manj nerazpoložen, hrano odklanja, je zelo žejen, včasih tudi malo bruha ali ima druge prebavne motnje. Po zdravnikovem nasvetu mu damo zdravilo proti visoki temperaturi. Večkrat mu dajmo v manjši količini pijače, predvsem čaja, vendar ga s hrano ne silimo. Cepišča samega ne pokrivamo, pač pa ga vsak dan oblečemo v čisto pralno srajčko z dolgimi ohlapnimi rokavi. Otroka ne kopamo.

6. Če je otrok hudo prizadet, tako da zelo bruha in je izrazito nemiren, ali nasprotno, da samo spi in ima celo krče, takoj poiščemo zdravniško pomoč.

7. V 12—14 dneh se na mestu gnojnih mehurčkov naredi črne kraste, oteklina zgineva, temperatura pada, otrok je bolj razpoložen — nadlahti še ne umivamo.

8. Po 14 dneh vsi znaki izginejo. Otroka umijemo po nadlahti oziroma po cepišču, ko odpadejo kraste, tj. po kakih 3—4 tednih.

Prim. dr. Danijela Pogačar-Lapanja